Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 64 Kraków, sobota 18 marca 1922 Rocznik XXXI.

450 marek polskich miesięcznie

Zagranicą miesięcznie 800 Mk

Konto czekowe PKO Nr 140.256

Cena numeru 20 Mk

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca i bezimiennych listów nie uwzględnia.

NAPRZÓD

Organ Polskiej Partyi Socyalistycznej

Wychodzi codziennie o godz. 6 rano z wyjątkiem dni poświątecznych

Redakcya i Administracya: Kraków, Dunajewskiego 5.

Telefon Redakcyi Nr. 396. Telefon Administracyi Nr. 310. Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy: Powszechne biuro reklamy „PRASA" Kraków, Jarmelicka 16, tel. 20-86. Konto czekowe 149.975.

Polska bez ustaw?

W rocznicę konstytucyi 17 marca

Kraków, 17 marca.

Dziś rok temu, jak Sejm uchwalił konstytucyę Rzeczypospolitej Polskiej w trzeciem czytaniu.

Ostatni (126) artykuł tej konstytucyi zawiera w drugim ustępie następujące postanowienie:

> Wszelkie istniejące obecnie **przepisy i urządzenia prawne**, niezgodne z postanowieniami konstytucyi, będą **najpóźniej do roku od jej uchwalenia** przedstawione ciału ustawodawczemu do **uzgodnienia** z nią w drodze prawodawczej.

Na tem zdaniu kończy się konstytucya polska z 17 marca 1921.

Rok minął, — lecz ani jednej ustawy, ani jednej instytucyi prawnej **nie uzgodniono z konstytucyą.**

A sprzeczne z konstytucyą są prawie wszystkie ustawy i urządzenia prawne, istniejące dotąd w Polsce.

Sprzeczna z konstytucyą 17 marca jest przedewszystkiem obowiązująca dotychczas „tymczasowa konstytucya".

Sprzeczny z konstytucyą jest kodeks rosyjski w byłem Królestwie obowiązujący, a zakazujący strejków.

Sprzeczna z konstytucyą jest dalej reforma rolna, oraz instytucya urzędu ziemskiego.

Sprzeczna jest... Ale nie skończylibyśmy wyliczać, co wszystko jest sprzeczne z konstytucyą.

Cóż zatem stanie się z dniem jutrzejszym? Czy te wszystkie ustawy i urządzenia stracą od jutra moc prawną? Czy Polska pozostanie od jutra bez ustaw?

Byłoby to oczywiście nonsensem i niemożliwością.

Ale w jaki sposób zostanie wykonany artykuł 126 konstytucyi? Przecie konstytucyę trzeba respektować. Wszak na to sejm ją uchwalił.

Otóż ten artykuł 126 (jak i wiele innych) jest pod względem prawniczym tak idyotycznie zredagowany, że niewiadomo, co z nim począć. Jest w nim powiedziane, że rząd do roku przedłoży sejmowi do uzgodnienia z konstytucyą wszystkie sprzeczne z nią ustawy i urządzenia prawne, ale nie jest powiedziane, co się ma stać, jeżeli rząd owych ustaw w ciągu roku do uzgodnienia nie przedłoży, lub jeżeli sejm w przeciągu roku tego uzgodnienia nie uchwali. Czy w takim wypadku od 17 marca 1922 mają obowiązywać nadal owe ustawy, sprzeczne z konstytucyą, czy też przepisy konstytucyi wchodzą w życie?

Jedynym logicznym wnioskiem, jaki można z owego artykułu 126 wyprowadzić, jest ten, że z dniem 17 marca 1922 wszystkie ustawy i urządzenia sprzeczne z konstytucyą tracą moc prawną. To się jednak w praktyce nie da przeprowadzić. Temsamem więc, jako jedyna droga wyjścia, przedstawia się **łamanie konstytucyi.**

I tak będzie w rzeczywistości: Odtąd całe życie państwowe, większa część czynności urzędowych, znaczna liczba urzędów — nie będą miały podstawy prawnej, będą **nielegalne.**

Nielegalność stanie się od dnia jutrzejszego fundamentem prawnym państwowości polskiej. Trudno o bardziej komiczną i bardziej zawstydzającą sprzeczność!

Na to się uchwaliło konstytucyę, aby ją odrazu deptać.

Co za bezmyślni ustawodawcy, którzy Rzeczpospolitą w taki stan „ex lex" wprawili!

Ani krzty poczucia prawa i praworządności u „suwerennej" większości tych prawodawców, która, jak zmora, jak nieszczęście ciąży na naszem młodem państwie!

Uzgodnienie ustaw z konstytucyą

Zwołanie konwentu seniorów

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 16 marca.

Jak donieśliśmy, jutro wygasają wszystkie ustawy, które nie zostały w przeciągu roku (od 17 marca 1921) uzgodnione z konstytucyą. Jutro o 1 w południe odbędzie się posiedzenie konwentu seniorów, na którem rząd przedłoży odpowiednie ustawy."

Ziemia wileńska za podpisaniem aktu zjednoczenia

Wilno. (PAT) Ziemia wileńska znajduje się pod znakiem wieców sprawozdawczych o przebiegu rokowań delegacyi sejmu wileńskiego z rządem polskim. W powiatach trockim, święciańskim, oszmiańskim i północnej części wileńskiego odbyły się wiece Rad ludowych i lewicy. Ludność wiejska, biorąca w nich gromadnie udział, oświadcza się wszędzie **za podpisaniem aktu** przedłożonego przez rząd polski. Dnia 12 bm. odbył się w Święcianach wiec sprawozdawczy lewicy. Po wysłuchaniu przemówień członków delegacyi i posłów sejmu wileńskiego zebrani przyjęli rezolucyę, w której uznają stanowisko tych członków delegacyi, którzy podpisali akt połączenia ziemi wileńskiej z Polską w redakcyi rządowej za słuszne, patryotyczne i podyktowane interesami państwa polskiego i za zgodne z intencyami ziemi wileńskiej. Końcowy ustęp rezolucyi głosi, że akt proponowany przez rząd do podpisania delegacyi nie jest sprzeczny z uchwałą zasadniczą sejmu wileńskiego i wzywa pozostałych członków delegacyi do podpisania aktu złączenia ziemi wileńskiej z Polską i usunięcia w jak najkrótszym czasie tymczasowości w położeniu ziemi wileńskiej.

O rokowania polsko-niemieckie

Nota posła polskiego w Paryżu

(Telefonem od korespondenta „Naprzodu")

Warszawa, 16 marca.

Poseł polski w Paryżu p. Zamoyski złożył w biurze Rady ambasadorów notę w sprawie rokowań polsko-niemieckich. Nota stwierdza, że **rząd niemiecki oświadczył gotowość dalszego podjęcia rokowań**, zaś rząd polski uczynił wszystko, aby rokowania mogły być dalej prowadzone. Polska spełniła wszystkie warunki, wyznaczone przez Radę ambasadorów. **Rząd polski gotów jest do dalszych rokowań.** Rząd niemiecki w ostatnio wysłanej nocie do rządu polskiego zaznacza, że zależy mu na utrzymaniu ruchu tranzytowego do Rosyi. **Rząd polski zgadza się to uczynić dla Niemiec**, o ile Niemcy ostatecznie i uczciwie cofną wszystkie zarządzenia dotyczące bojkotu gospodarczego Polski. Rząd polski stwierdza, że **ostateczne podjęcie rokowań polsko-niemieckich będzie mogło nastąpić po ostatecznem przejęciu przez Polskę części Górnego Śląska.**

Ziemia na osady żołnierskie

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Pierwsze ziemie, przeznaczone na osady żołnierskie, są to obszary wykupione po kolonistach niemieckich na Pomorzu i w Poznańskiem. O ulgowe kupno ziemi mogą się ubiegać kandydaci, którzy oprócz zasług wojskowych wykażą się posiadaniem kapitału wystarczającego na uiszczenie jednej trzeciej części ceny kupna, zaś pozostałe dwie trzecie części mogą być rozłożone na długoletnie spłaty, możliwie do lat 40. Od rat będzie się opłacać odsetki w wysokości 5%. Przeciętna cena morga wynosi 40.000 marek. Inwentarz musi być w całości spłacony gotówką. Co do kwalifikacyi osobistych kandydatów, to muszą oni być albo zawodowymi rolnikami albo rolnikami z wykształceniem czy z praktyką albo dać pełną rękojmię, że nabytą kolonię potrafią utrzymać na poziomie odpowiadającym kulturze rolnej na kresach zachodnich. Zwracać się należy albo do dowództw okręgów korpuśnych (referat osad żołnierskich) albo do województw i starostw.

Odpowiedź na notę Cziczerina

Warszawa. (AW) Ministerstwo spraw zagranicznych opracowało już odpowiedź na ostatnią notę rządu sowietów. W odpowiedzi tej rząd polski odpiera stanowczo wszystkie gołosłowne i całkowicie nieuzasadnione oskarżenia sowietów pod adresem Polski.

Wyjazd Skirmunta za granicę

Warszawa. (AW). „Kuryer Poranny" donosi, że minister spraw zagranicznych Skirmunt wyjedzie w kilka dni po otwarciu międzynarodowej konferencyi sanitarnej w Warszawie do Paryża i Londynu.

Strejki w byłym zaborze pruskim

Poznań. (AW). W nocy z 15 na 16 b. m. pojawiła się w Poznaniu proklamacya podpisana przez 6 zawodowych związków robotniczych, wzywająca do porzucenia pracy w dniu 16 bm. W niektórych przedsiębiorstwach fabrycznych robotnicy rzeczywiście do pracy nie pojawili się. Instytucye jednak miejskie, jak gazownia, elektrownia i wodociągi, są nadal czynne. Magistrat m. Poznania przyznał robotnikom tych instytucyj zapomogę wiosenną w wysokości 20% pensyi miesięcznej. Robotnicy miejscy nie występują obecnie z nowemi żądaniami zarobkowemi.

Poznań. (PAT) We czwartek Zjednoczenie zawodowe polskie oraz klasowy Związek zawodowy wydały odezwę z wezwaniem do pracowników wszelkich zawodów, aby dziś o godz. 10 rano porzucili pracę. W zakładach miejskich udało się strejk zażegnać. Po południu strejk objął zakłady Cegielskiego, zakłady kamieniarsko-rzeźbiarskie „Granit", fabrykę maszyn Nitsche i fabrykę maszyn Naczewskiego. Grupa strejkujących obchodziła poszczególne zakłady i wzywały do porzucenia pracy. W zakładzie firmy Cegielskiego przyszło do **ekscesów**, przyczem pobito jednego inżyniera. Na ul. Zwierzynieckiej grupa strejkujących usiłowała zatrzymać wozy tramwajowe, chcąc zmusić tramwajarzy do porzucenia pracy.

Bydgoszcz. (PAT). Wczoraj odbył się tu wiec robotników, na którym uchwalono rozpocząć **strejk generalny.**

Toruń. (PAT). Wczoraj wieczorem odbyło się tu zebranie kartelów i wydziałów robotniczych, na którem uchwalono jutro o godz. 10 rano rozpocząć **strejk generalny.** Strejk ma objąć również zakłady użyteczności publicznej.

Toruń. (PAT) Strejk w Grudziądzu trwa. W Chełmnie wybuchł strejk dziś rano. W Inowrocławiu przyszło dzisiaj **do zaburzeń.** W Wielkopolskiej fabryce papieru w Bydgoszczy zawieszono wczoraj pracę, strejkuje przeszło 400 robotników. W Nakle zawieszono pracę w firmie Bernwald. W Żninie 14 bm. rozpoczął się strejk metalowców. Powodem strejku są żądania natury ekonomicznej.

Możliwość nieodbycia się konferencyi genueńskiej

Z powodu przesilenia w Anglii

Londyn. (PAT). „Daily Mail" donosi z Paryża: Uważane jest za rzecz **prawie pewną, że z powodu położenia, w jakiem znalazł się rząd angielski, konferencya genueńska nie odbędzie się.** Sfery zbliżone do francuskiego ministerstwa wskazują na to, że zgoda Francyi na udział w konferencyi genueńskiej była od początku warunkowa.

Sprawozdawca paryski „Westminster Gazette" pisze, że w kołach politycznych panuje przekonanie, że konferencya genueńska **nie odbędzie się.** Poincare nie jest bynajmniej przeciwny podjęciu stosunków handlowych z Rosyą, jednak w sprawie pomocy dla Rosyi jest on zwolennikiem planu francusko-belgijskiego a nie niemiecko-angielskiego. Polityka francuska wobec Rosyi jest zupełnie niezależna od Genui. Konferencya genueńska nie pomoże Francyi do uzyskania lepszych warunków od Rosyi. Jest pewnem, że **toczą się rokowania z Rosyą** i że we Francyi panuje nastrój przychylny dla zawarcia **natychmiastowego układu z Rosyą** oraz że istnieje już dość znaczny ruch handlowy między oboma krajami. Francyę w jej zamierze zaniechania konferencyi w Genui utwierdza położenie w Rosyi. Należy zapytać, czy Francya zamierza jeszcze wogóle iść do Genui, oraz czy **Lloyd George ustąpi przed konferencyą** w Genui czy też po tej konferencyi.

Delegacya polska

Warszawa. (AW). „Kuryer Poranny" donosi, że Polskę reprezentować będą na międzynarodowej konferencyi w Genui minister spraw zagranicznych Skirmunt i dyrektor departamentu politycznego ministerstwa spraw zagranicznych August Zaleski.

Poincare nie pojedzie do Rosyi

Paryż. (PAT). W kołach politycznych dobrze poinformowanych zapewniają, że jest rzeczą prawdopodobną, że Poincare nie pojedzie do Genui.

Rokowania handlowe z Rosyą i Ukrainą

Warszawa. (PAT). Narady polsko-rosyjsko-ukraińskie w sprawie traktatu handlowego odbywają się w dalszym ciągu. Wczoraj obradowała komisya handlowa pod przewodnictwem wiceministra Strasburgera. W tym tygodniu odbędzie się pełne posiedzenie delegacyi, a ponadto jeszcze w tym tygodniu odbędą się posiedzenia komisyi komunikacyjnej.

Przemycanie broni z Litwy do Niemiec

Warszawa. (Tel. wł. „Naprzodu"). Jak informują, w ostatnim czasie dało się zauważyć przewożenie broni z Litwy kowieńskiej do Niemiec. W robocie tej biorą udział: b. oficer armii niemieckiej major Schneider, kapitan Lissinger i podpor. Dersche. Jak się Wasz korespondent dowiaduje, transporty te idą przez Mławę i Królewiec.

Komisye sejmowe

Warszawa. (PAT) Komisya **prawnicza** rozpatrywała projekt noweli rządowej o skróceniu czasu aplikacyj aplikantom sądowym. Uchwalono, aby prawo do skrócenia czasu aplikacyj aplikantom sądowym przysługiwało ministrowi sprawiedliwości nie do roku 1926, jak chce wniosek rządowy, lecz do 1 stycznia 1924 r. Sprawę uposażenia sędziów i notaryuszy postanowiono rozpatrzyć na wspólnem posiedzeniu komisyi prawniczej i komisyi skarbowo-budżetowej.

W komisyi **wojskowej** poseł tow. **Lieberman** wniósł interpelacyę w sprawie zaliczenia czasu służby wojskowej ochotnikom, którzy już pewien czas w wojsku odsłużyli. Postanowiono zwrócić się do ministra spraw wojskowych o wyjaśnienie. Obecny na posiedzeniu przedstawiciel ministerstwa spraw wojskowych kapitan Mazanek oświadczył, że w tej sprawie będzie ogłoszony odpowiedni rozkaz ministra.

Strejk drukarski we Lwowie

Lwów. (PAT). Strejk zecerów trwa dalej. Wczoraj wieczorem odbyło się posiedzenie gremium drukarzy, na którem postanowiono **odrzucić żądania zecerów** i zaproponować im ponownie wybór mężów zaufania z poza grona zecerów, którzy mieliby orzec, czy stosunki drożyźniane uzasadniają żądanie podwyżki płac. Następnie odbyło się posiedzenie wydawców, na którem postanowiono **nie zgodzić się na żądania zecerów** i przystąpić do wydawnictwa wspólnego dziennika.

Strejk na Górnym Śląsku

Katowice. (PAT). Wczoraj popołudniu **około godziny 2** zastrejkowali robotnicy centrali elektrycznej w Chożowie, skutkiem czego główna część obwodu przemysłowego, w tem także Katowice, pozbawione zostały światła i prądu motorowego. Robotnicy żądają podwyżki zarobku. Strejk ten, który wybuchł tak nagle, uważany jest za początek awantur niemieckich, które mają się rozpocząć 17 b. m., a w dniu 20 marca projektowany jest ogólny strejk, za którym agitują komuniści, popierani przez bojówki „Orgeszowców". Wśród ludności obu narodowości zauważyć się daje silne zaniepokojenie. Po ulicach krążą wzmocnione patrole policyjne; wśród wojsk koalicyjnych zarządzono ostre pogotowie.

Gwałty niemieckie na G. Śląsku

Katowice. (PAT). Stowarzyszenia polskie w Gliwicach ogłaszają: Bojowcy niemieccy w Gliwicach, którzy w ostatnich miesiącach systematycznie teroryzowali ludność polską w powiecie gliwickim wiejskim, przystąpili do terroryzowania obywateli polskich w Gliwicach. W ciągu ostatnich dwóch dni w ubiegłym tygodniu dokonano czterech zamachów morderczych, których ofiarą padło niewinne dziecko, poczem bojowcy usiłowali zamordować proboszcza parafii Szobiszowic ks. Mateję. Twierdzenie gazet niemieckich, jakoby chodziło o napady pozamiejscowe, nie odpowiadają prawdzie. Niemcy posiadają w Gliwicach opłacane i uzbrojone organizacye bojowe, które składają się z żywiołów tutejszych i napływowych.

Radny miejski Gunther na posiedzeniu rady miejskiej w dniu 3 lutego publicznie oświadczył, że Niemcy i dzisiaj jeszcze utrzymują organizacye Selbsschutzu. Członkowie tych organizacyj obecnie mogą widzieć i widzą swoje jedyne zdanie w teroryzowaniu ogółu ludności polskiej i mordowaniu jej przywódców. Policya gliwicka dotychczas nie poczyniła żadnych kroków w obronie obywateli polskich, mimo że władze niemieckie z łatwością mogą spowodować rozwiązanie niemieckich organizacyj bojowych.

Katowice (PAT) Władze koalicyjne urządziły w szkole protestanckiej w Szobiszowicach pod Gliwicami ponowną rewizyę za bronią. Znaleziono 120 tysięcy naboi.

Międzynarodowa konferencya sanitarna w Warszawie

Warszawa. (PAT). Przygotowania do międzynarodowej konferencyi sanitarnej w Warszawie są już ukończone. Do Warszawy przybył z ramienia Ligi narodów dr Reichmann. Inauguracyjne posiedzenie odbędzie się dnia 19 marca. Pierwsze plenarne posiedzenie, na którem ustalony będzie porządek obrad i program prac, zapowiedziane jest na poniedziałek. Oczekiwany jest przyjazd około 150 delegatów z całej prawie kuli ziemskiej.

—ooo—

Przesilenie w Anglii

Londyn. (PAT) Wczoraj odbyło się w Izbie gmin zebranie konserwatywnych i unionistycznych członków Izby gmin celem powzięcia rezolucyi, której celem byłoby poparcie premiera. Rezolucya ta **nie** została uchwalona. „Daily Telegraph" donosi, że nieprzejednani posłowie, którzy brali udział w zebraniu, oświadczyli, że odnieśli zwycięstwo, albowiem rezolucya nie została przedłożona pod głosowanie a zgromadzenie zostało odroczone na nieograniczony czas. „Daily News" widzi w wyniku tego zebrania **rewoltę** torysów i **tryumf nieprzejednanych.** Większość unionistycznych członków parlamentu zrywa w ten sposób koalicyę.

Londyn. (PAT) Korespondent parlamentarny „Timesa" pisze, że próby pozyskania partyi unionistycznej w Izbie gmin do poparcia rządu nie powiodły się. Nie jest już trafnem mówić o rewolcie w partyi unionistycznej, albowiem nowym faktem jest rewolta całej partyi unionistycznej. W samej partyi unionistycznej niema rozłamu. Prezydent ministrów musi od tej chwili uważać się za premiera tylko **tolerowanego.** Jest rzeczą wątpliwą czy Lloyd George zgodzi się na taką rolę.

Londyn. (PAT) Pisma donoszą, że odmowa partyi konserwatywnej przyjęcia rezolucyi wyrażającej wierność dla Lloyda Georgea ma wielkie znaczenie. Pismo widzi w tem **nowy cios** wymierzony koalicyi i notuje ponownie pogłoskę, iż **Lloyd George poda się do dymisyi** natychmiast po wejściu w życie projektu irlandzkiego.

Harding za rozbrojeniem

Paryż. (PAT) „Chicago Tribuna" donosi, że prezydent Harding wypracowuje obecnie notę pod adresem państw europejskich, w której podkreśli konieczność szybkiego i wydatnego rozbrojenia wojsk lądowych, bez którego nie może nastąpić polepszenie położenia na świecie.

Związek narodów

Berlin. (PAT) „Chicago Tribune" donosi z Waszyngtonu, że w senacie amerykańskim zgłoszony został projekt ustawy w sprawie utworzenia związku narodów, któryby obejmował Stany Zjednoczone, Anglię, Francyę, Włochy, Japonię i Rosyę.

Redukcya wojska w Anglii

Londyn. (PAT) W Izbie gmin przedłożył minister wojny budżet i oświadczył, że życzy sobie poczynić oszczędności, jednakże budżet przewiduje przywrócenie czterech rozwiązanych pułków. Armia będzie wynosić 152 tysięcy ludzi (oprócz wojsk indyjskich), co oznacza zmniejszenie o 20 tysięcy ludzi w porównaniu z rokiem 1914.

Rozpowszechniajcie „Naprzód"!

Fala drożyzny — fala strejków

W myśl uchwał konferencyi w Cannes Niemcy mają aż do zadecydowania nad ich prośbą o moratoryum płacić co 10 dni na rachunek reparacyi 31 milionów marek w złocie. Niemcy dotąd regularnie płacą te raty, zakupując na wszystkich targach obce waluty — za czem idzie spadek kursu marki niemieckiej. Za obniżeniem się wartości pieniądza idą w górę ceny wszystkich artykułów, przedewszystkiem środków żywności i stąd w ostatnim czasie w Niemczech podrożało zboże. To jest jedno ogniwo w łańcuchu, który trzyma na uwięzi całą gospodarkę światową.

Najbliższym sąsiadem Niemiec, sąsiadem rozporządzającym zbożem i mąką, jest Poznańskie. Tamtejsi wielcy i mali obszarnicy są dobrymi, najlepszymi patryotami tj. narodowymi demokratami i chętnie dopomogliby innym, mniej zasobnym dzielnicom Polski, gdyby nie stara nawyczka — liczenia na marki niemieckie. A ponieważ te marki są lepsze od polskich i ponieważ można ich obecnie dostać w Niemczech więcej, bo głodny nie pyta o cenę, więc patryotyczni ziemianie sprzedają legalnie i nielegalnie zboże i mąkę do Niemiec, nie troszcząc się o jakąś tam Warszawę, która mimo unifikacyi itd. uważaną jest w Poznańskiem za władzę pośledniejszego gatunku, aniżeli był np. rząd pruski. To jest drugie ogniwo.

Jesteśmy obecnie w okresie płacenia daniny państwowej. Gdy ustawa o daninie była w toku obrad, otrzymywał p. Michalski telegramy i listy, wzywające i zachęcające do jak najwyższego wymiaru daniny. Dziwnym trafem wezwania te wychodziły przeważnie od tych, którzy najmniej mogą płacić tj. od urzędników, podczas gdy grube ryby: obszarnicy, kupcy i przemysłowcy skromnie milczeli z wyjątkiem kilku białych kruków, które pospieszyły ze złożeniem zaliczki na daninę. Wreszcie przyszedł czas na zapłatę i okazało się, że danina nie jest tak straszną, jak sobie wyobrażano, że nie uszczupli ona wcale „uczciwie zarobionych" majątków. To spostrzeżenie pozostało jednak bez wpływu na klasy posiadające. Skonstatowawszy, że danina nie jest wygórowaną, zaczęły ją płacić — z cudzej kieszeni. Wszystkie ceny zaczęły podlegać nowym kalkulacyom, przy których uwzględniano i zapłaconą daninę i spadek marki i — zysk, który przecież musi być wynikiem każdej kalkulacyi. Danina już została zapłacona, ale wyższe ceny zostały i teraz chłopi i obszarnicy, kupcy i przemysłowcy ściągają od konsumentów drugi nakład daniny — do własnej kieszeni. To jest trzecie ogniwo.

Mieliśmy z powodu sprawy wileńskiej przesilenie rządowe, na które zagranica zareagowała zniżką kursu marki p., za czem u nas poszła zwyżka walut obcych. Taka zwyżka jest przecież okazyą do nowego „przerachowania" cen, gdyż kupiec czy producent zawsze twierdzi, że on za towar czy surowiec płaci obcymi walutami. Przesilenie rządowe znikło, obce waluty zaczęły spadać, a marka iść w górę, ale wynik „przerachowania" w postaci wyższych cen został. To jest czwarte ogniwo.

Wszystkie te ogniwa razem wziąwszy tworzą łańcuch, który krępuje wolne ruchy ludności przez podtrzymanie i potęgowanie drożyzny. — Każda okazya, choćby uznana za „najpatryotyczniejszą", jest na to, aby zarobić i jak zarobić! Im wolno szmuglować zboże do Niemiec, wolno wolno obniżać wartość marki, wolno oszukiwać państwo na daninie, bo oni są patryotami. Za to, gdy robotnik żąda zastosowania — nigdy zupełnego — swego zarobku do skaczących w górę cen, naturalnie jest „zdrajcą ojczyzny", jest bolszewikiem. Bo robotnik nie jest od tego, aby żył jak człowiek, lecz aby pracował dla innych, bo taki jest „ustanowiony przez Boga porządek".

Mamy rząd i to jaki rząd! Sami ludzie uczeni, fachowcy, technicy, same doskonałości. — Rząd oczywiście walczy z drożyzną w ten sposób, że daruje trochę cła, trochę taryf kolejowych, trochę przyrzeka i dużo nie dotrzymuje. A tymczasem za milczącą zgodą rządu, poprzedniego rządu, ale to wobec zasady ciągłości w rządzeniu nic nie znaczy, Sejm znosi jedną po drugiej ustawę krępującą bodaj trochę lichwę i paskarstwo. Zaprowadzono wolny handel, zniesiono reglementacyę środków żywności, podcina się istnienie urzędu walki z lichwą, i w rezultacie powoduje się taki stan, że w Polsce są tylko dwa rodzaje ludzi: paskarze i nędzarze, choćby pobierali za swą pracę dziesiątki tysięcy marek. To jest istotne położenie.

Z tego położenia wyłaniają się objawy, które już raz przeżywaliśmy w październiku zeszłego roku. Za falą drożyzny idzie jako nieubłagane następstwo fala strejkowa. Robotnicy i urzędnicy — jak już przed miesiącami pisaliśmy — nie doszli jeszcze do tego stopnia abnegacyi, aby dobrowolnie, bez próby oporu albo zginąć z głodu albo popełnić masowe samobójstwo. — Niestety, w naszych błogosławionych stosunkach strejk nie przynosi tych owoców, które powinien przynieść choćby jako rekompensatę za poświęcenie, albowiem zwyżka zarobków, strejkiem wywalczona, daje hyenom nową okazyę do dalszej podwyżki cen. I tak obracamy się w zaklętem kole, z którego widocznie żadna siła wyprowadzić nas nie może. Jeżeli państwo, wszechpotężne w tylu dziedzinach życia swych obywateli, nie może czy nie chce — w skutkach wychodzi to na jedno — zaradzić temu, to co ma się właściwie stać, abyśmy nie doszli do stosunków panujących w Rosyi?

Nad tem pytaniem powinnyby się wreszcie sfery miarodajne poważnie zastanowić, ale nie w tempie biurokratycznem, tylko prędko i skutecznie, aby im nie wywinięto inicyatywy z rąk.

lj.

Międzynarodowa konferencya socyalistyczna

Odezwa Międzynarodowej Wspólnoty Pracy (wiedeńska Międzynarodówka) z 15 stycznia br. zaproponowała zarządom II i III Międzynarodówki wdrożenie rokowań w celu odbycia wspólnej konferencyi. Zadaniem tej konfer. byłoby zastanowienie się, czy byłoby możliwe zwołanie wspólnej konferencyi wszystkich trzech Międzynarodówek. Na zapytanie to dała II Międzynarodówka (amsterdamska) odpowiedź przychylną. Taksamo III Międzynarodówka (moskiewska) zawiadomiła 8 bm. sekretaryat Wspólnoty Pracy w Wiedniu, że weźmie udział w wspólnej konferencyi.

Na podstawie tej wyrażonej zgody sekretaryat Wspólnoty Pracy zaproponował zwołanie międzynarodowej konferencyi do Berlina na 25 marca, jednakowoż egzekutywa II Międzynarodówki odpowiedziała, że termin ten jest dla niej niemożliwy z powodu potrzeby poczynienia odpowiednich przygotowań.

Rokowania między sekretaryatami trzech Międzynarodówek o ustalenie terminu konferencyi trwają dalej.

Wiadomości polityczne

Wileńska PPS a przesilenie rządowe

W niedzielę 12 b. m. odbył się w Wilnie wiec zwołany przez PPS, który zgromadził olbrzymią ilość słuchaczy. Przewodniczył poseł tow. Bagiński, referat pierwszy wygłosił poseł tow. Zasztowt, który, omawiając znane zajścia warszawskie, w ostrych słowach napiętnował stanowisko prawicy. Przemawiał również poseł Chomiński z klubu „Odrodzenie-Wyzwolenie", który jak i następny mowca p. Czyż dali wyraz oburzeniu z powodu zachowania się delegatów Zespołu i Rad ludowych. Wśród gorących oklasków przyjęto rezolucyę, wyrażającą potępienie warcholskiego stanowiska prawicy, jakoteż wezwanie klasy robotniczej do czynnego przeciwdziałania szkodliwej i zbrodniczej tej akcyi. Nakoniec uchwalono wysłać gratulacyjne depesze z okazyi jubileuszu „Naprzodu" i posła Daszyńskiego.

Zniesienie zakazu „Arbeiter Zeitung" w Polsce

Przed kilku miesiącami pos. tow. Czapiński wniósł w Sejmie interpelacyę z powodu odebrania debitu „Arbeiter Zeitung" w Polsce. Na interpelacyę tę rząd dał następującą odpowiedź:

Na pismo Pana Marszałka z dnia 12 grudnia 1921 r. L. 1167 w sprawie interpelacyi posła Czapińskiego i tow. z dnia 10 grudnia 1921 r. w przedmiocie bezprawnego niedopuszczania wiedeńskiego dziennika „Arbeiter Zeitung" na teren Rzeczypospolitej Polskiej mam zaszczyt zakomunikować Panu Marszałkowi co następuje: W sierpniu 1920 roku rzeczywiście b. generalny delegat rządu we Lwowie (p. Gałecki) odebrał na podstawie § 7a ustawy z dnia 5 maja 1869 r. debit pocztowy czasopismu „Arbeiter Zeitung", wychodzącemu w Wiedniu, wobec zajętego przez to czasopismo wówczas stanowiska wrogiego dla państwa polskiego. Ponieważ następnie pismo „Arbeiter Zeitung" swoje zachowanie odnośnie do Polski znacznie zmodyfikowało, wydałem zarządzenie przywrócenia mu debitu pocztowego.

Minister: w z. Dunikowski.

Sprawy partyjne

Zebranie partyjne w Krakowie odbędzie się w niedzielę 19 marca o godzinie 11 rano w sali Związku stow. rob. przy Dunajewskiego 5, II p. Przy wejściu należy okazać legitymacyę partyjną. **Wydział Rady robotniczej.**

KRONIKA

Kraków, 17 marca.

Sprawy mieszkaniowe m. Krakowa

We czwartek o godz. 5 po południu odbyło się posiedzenie komisyi mieszkaniowej, zwołane na skutek żądań radców socyalistycznych. Naczelnik m. urzędu mieszkaniowego radca mag. Nowak przedłożył sprawozdanie z działalności tego urzędu. W r. 1921 wpłynęło 2560 podań o przydzielenie mieszkania, wydano 790 orzeczeń przyznających mieszkanie, w rzeczywistości tylko 312 osób weszło w faktyczne posiadanie mieszkań. W bieżącym roku do 1 marca wniesiono 529 podań, a orzeczeń wydano 162. Kart najmu wydano w 1921 r. 772, w 1922 r. 224. Obecnie czeka na przydział mieszkania przeszło 2 tysiące rodzin urzędniczych.

Wiceprez. Wielgus przedłożył projekt ustawy o rozbudowie miast, opracowany przez st. radcę mag. dra Reinera, celem wniesienia w Sejmie. Projekt przewiduje zabezpieczenie miastu gruntów z reformy rolnej w okolicy Krakowa na cele mieszkaniowe i t. p. oraz wywłaszczenie prywatnych placów budowlanych (np. plac przy Linii A-B), domów rozpoczętych a niewykończonych przez właścicieli, domów zrujnowanych, których właściciel nie chce lub nie może odrestaurować. Dalej omówił akcyę, zmierzającą do zapewnienia Towarzystwu budowy osiedli urzędniczych gruntów na Olszy, Czerwonym Prądniku, Woli Justowskiej i Łobzowie.

W dyskusyi rm. tow. dr Rosenzweig zaproponował, by sprawę przydziału mieszkań powierzyć urzędowi rozjemczemu dla spraw najmu (obecnie rozstrzygającemu o podwyżce czynszu) a wykonywanie jego orzeczeń sądowi egzekucyjnemu, oraz by prawo rekwizycyj mieszkań przyznać bezdomnym, eksmitowanym sądownie.

Ks. Caputa poruszył sprawę podwyżki czynszów odpowiednio do dzisiejszych cen, celem zabezpieczenia remontu domów i dochodu dla kamieniczników (wdów i emerytów).

Rm. tow. dr Müller oświadczył się za wydaniem jednej ustawy mieszkaniowej, obejmującej zasady dzisiejszej ustawy o ochronie lokatorów i ustawy o dostarczaniu mieszkań. W razie uchwalenia przez Sejm ustawy, dozwalającej kamienicznikowi w razie przebudowy domu na wyrzucenie lokatora, należy temuż przyznać prawo do rekwizycyi mieszkania i na eksmisyę dozwolić po dostarczeniu mu innego mieszkania przez urząd mieszkaniowy.

Rm. Potuczek poruszył sprawę przedłużenia tramwaju do gmin przyłączonych.

Rm. tow. dr Rosenzweig przedłożył projekt nałożenia progresywnego podatku na lokatorów na cele budowy nowych domów. Z powodu spóźnionej pory posiedzenie odroczono do środy.

Zaznaczyć należy, że większość radców nie interesuje się wcale sprawami mieszkaniowemi, gdyż na 21 członków komisyi jawiło się na posiedzenie tylko 9, a tylko 4 pozostało do końca i brało udział w dyskusyi (z tego 2 socyalistów). Ogół wyborców-lokatorów powinien zwrócić baczną uwagę na te stosunki i domagać energicznie rozpoczęcia akcyi budowy mieszkań.

Posiedzenie Rady m. Krakowa odbędzie się w poniedziałek 19 marca o 6 wieczór.

Program uroczystości imieninowych Naczelnika Państwa. W przeddzień uroczystości tj. dn. 18 bm. o godz. 8 wieczór orkiestry 20 pp., 8 p. ułanów i 5 DAK ustawią się na Rynku gł. naprzeciw odwachu, skąd po wykonaniu kilku utworów muzycznych, odmaszerują w główne ulice śródmieścia i odegrają capstrzyk. W dniu tym odbędą się we wszystkich pułkach i formacyach wojskowych

uroczyste poranki, na których referenci oświatowi wygłoszą okolicznościowe przemówienia. Dnia 19 bm. po odegraniu przez orkiestry wojskowe pobudek odbędzie się o godz. 10 rano na Rynku gł. od strony ul. Szewskiej msza polowa przy współudziale reprezentantów władz, wojsk oraz publiczności. Dla delegacyj cywilnych będzie na Rynku zarezerwowane specyalne miejsce. Po nabożeństwie odbędzie się defilada wojsk u wylotu ul. Szczepańskiej. W razie niepogody uroczystość na Rynku nie odbędzie się, a cały obchód ograniczy się do nabożeństwa w kościele św. Piotra o godz. 10 rano. Wieczorem odbędą się w teatrach uroczyste przedstawienia z odpowiedniemi przemówieniami.

Pomoc dla młodzieży akademickiej. Na rzecz komitetu opieki nad młodzieżą akademicką wpłynęły w dalszym ciągu na ręce wojewody dra Gałeckiego następujące datki: Prezydent ministrów Ponikowski 100.000 mk, polski bank handlowo-przemysłowy w Krakowie 100.000 mk, Tow. akc. dla przemysłu spirytusowego i chemicznego 25.000 mk, Tow. akc. Brevillier Ska i A. Urban i Synowie w Sporyszu 25.000 mk, Wied. Bank Związkowy filia we Lwowie 20.000 mk, Wied. Bank Związkowy filia w Krakowie 15.000 mk, magistrat miasta Myślenic 10 000 mk, Janina Kludaczówna, Równe obok Dukli 2000 mk, Stanisław Przewłocki z Przewłoki 2000 mk, naczelnictwo sądu w Grybowie 1000 mk, ks. Wróblewski w Nisku 1000 mk, inż. Władysław Beksiński w Sanoku 1000 mk, Walerya Jędrzejowiczowa w Zakopanem 1000 mk, ks. Wojciech Bielawa w Łące 100 mk, N. N. z okazyi podjęcia pierwszej uregulowanej emerytury polskiej 10.000 mk. Razem 313.100 mk.

Stan pogody w czwartek 16 marca o 8 wieczór według danych państwowego instytutu meteorologicznego w Warszawie. Stan atmosfery: Wyż barometryczny z nad Anglii północnej rozciągnął się i na środkową część Europy z Austryą i Węgrami; niskie ciśnienie leżało nad Finlandyą, pogłębiając się i w godzinach popołudniowych rozciągając się i na Polskę. Wskutek tego w Polsce panowało zachmurzenie zmienne z silniejszymi wiatrami, a w niektórych miejscowościach kraju z przelotnymi opadami oraz temperaturą niewysoką, wahającą się w ciągu doby od kilku stopni poniżej do kilku stopni powyżej zera. We wschodniej części kraju nawet w godzinach popołudniowych temperatura niewiele przekraczała punkt zerowy (Lwów, Pińsk), a opad miał postać śniegu. W Krakowie o 8 wieczór: ciśnienie 760·2, temperatura +5·5, maximum +7·6, minimum —1·5, pochmurno. Prognoza na piątek: zachmurzenie zmienne, chłodno, wiatry północne, miejscami niewielkie opady.

(k) **Z okazyi pierwszej rocznicy uchwalenia konstytucyi,** przypadającej dziś w piątek, powiewają z gmachów rządowych i miejskich chorągwie o barwach państwowych i miejskich.

Odczyt red. Haeckera w Czytelni akademickiej (w Domu akademickim przy ul. Jabłonowskich, w sali biblioteki) na temat: „Kwestya rolna a socyalizm" odbędzie się w niedzielę 19 marca o g. 4 popoł.

Z teatru Bagatela. „Topiel" powtórzona będzie dziś, w sobotę i w niedzielę. W sobotę popoł. po cenach 70% zniżonych „Dr Stieglitz". „Osaczony dom", sztuka Piotra Frondaie, będzie najbliższą premierą teatru Bagatela. Rzecz odbywa się w czasie wojny światowej w Aleksandryi i w Jerozolimie. Dyrekcya teatru nie szczędziła kosztów, aby sztuka otrzymała odpowiednią artystyczną oprawę. Pracownia teatru przygotowuje odpowiednie kostyumy, nową oryginalną wystawę i dekoracye. Obsadę sztuki tworzą pierwszorzędni artyści w reżyseryi p. Nowackiego.

Opera i Operetka. Dziś „Cavalleria rusticana" i „Pajace". Jutro w sobotę „Amor w śniegu", operetka Benatzky'ego, w niedzielę popoł. „Baron Kimmel", wieczór „Halka".

Z teatru Nowości. Dziś w piątek „Krowoderskie zuchy z pożegnalnym występem A. Kolman i St. Turskiego. Jest to ostatnie wieczorne przedstawienie „Zuchów". Operetka teatru Nowości rozpoczyna w sobotę wznowieniem „Białego Mazura", operetki Lehara w zmienionej obsadzie. W głównych rolach wystąpią pp. Krajewska, Czernekówna, dyr. Pilarski, Pietroń, E. Pilarski, Ujheli, Kaczorowski i inni. W niedzielę wieczorem wznowienie operetki „Dziewczę z Holandyi" z pp. Krajewską i Wesołowskim w głównych rolach.

Trio: Deman-Dechert Poźniak wystąpi tylko raz jeden w niedzielę 19 bm. z bogatym programem.

Stanisław Przybyszewski pozostaje w Krakowie do końca tygodnia i powtórzy w niedzielę 19 bm. o godz. 5 popoł. w uniwersytecie (sala Kopernika) wykład swój na temat „Naga dusza". Aby ułatwić udział w wykładzie młodzieży kształcącej się, ceny wstępu popularne. Bilety w księgarni S. A. Krzyżanowskiego (Rynek A—B).

Wielki raut Synd. dziennikarzy krak. odbędzie się w niedzielę 19 bm. o g. 11 w nocy w salach Starego Teatru. Bilety sprzedaje się do niedzieli od 4—6 popoł. w redakcyi „Czasu". Zaproszenia nie będą rozsyłane. Część artystyczną rautu wypełni występ artystek i artystów teatrów krakowskich. Raut rozpocznie się oddeklamowaniem utworu znanego poety p. Zielenkiewicza przez art. dram. Zbuckiego. Po części artystycznej rozpoczną się tańce, prowadzone przez znanego aranżera Juliana Nowotarskiego. Obok tańców modnych odtańczone będą mazur i kadryl.

Na dochód biednych dzieci, ofiar wojny, urządza komitet pań na Strzelnicy w sobotę 18 go marca zabawę imieninową Józefek i Józefów, którą rozpocznie koncert muzyki wojskowej, a potem tańce.

Dowództwo I korp. weteranów W. P. w Krakowie wzywa swych członków, aby niezawodnie stawili się w sobotę 18 marca o godz. 5½ wiecz., oraz dnia 19 marca o godz. 6½ rano w lokalu IKWWP przy ul. Garbarskiej l. 11, celem wzięcia udziału w uroczystości z okazyi imienin swego protektora Naczelnika państwa Józefa Piłsudskiego.

(k) **Wezwanie rekrutów rocznika 1901 do szeregów.** Wczoraj rozlepiono na murach miasta plakaty, w których powiatowa komenda uzupełnień na miasto Kraków wzywa do czynnej służby wojskowej wszystkich rekrutów oraz bezterminowo urlopowanych rocznika 1901, z wyjątkiem tych, którzy otrzymali odroczenie służby wojskowej z art. 61, 62 i 63 T. U. Objęci powyższem wezwaniem, zamieszkali w Krakowie, stawią się w P. K. U. przy ul. Warszawskiej w koszarach Sobieskiego w dniach od 1 do 5 kwietnia b. r.

(k) **Młodociani złodzieje.** Wczoraj z wozu stojącego na ul. Kościuszki skradli Jan Prawda (lat 15) i Józef Stuka (lat 18) w towarzystwie trzeciego złodzieja, który zbiegł, zwój materyi na szkodę wieśniaczki Zofii Karaś z Wściejowic. Obydwóch wymienionych aresztowano.

(k) **Chciał się ogolić.** Wczoraj w godzinach popołudniowych skradziono z zamkniętej szafki wystawowej przy ulicy św. Idziego 3, maszynkę do golenia wartości kilka tysięcy mk. na szkodę mechanika Stanisława Sliwickiego. Złodziej po dokonaniu kradzieży zbiegł, jednak włścicielowi sklepu udało się go w pościgu przytrzymać i oddać w ręce policyi. Złodziejaszkiem tym jest Henryk Pokrowski (lat 18).

—ooo—

Z POLSKI

Wyjazd Naczelnika państwa do Spały. Naczelnik państwa wyjechał do Spały.

Ułatwienie w poznaniu Wilna. Akademicka spółdzielnia wytwórcza Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie organizuje sekcyę turystyczną w celu ułatwienia poznania Wilna rodakom z zachodniej Polski, oraz dostarczenia pracy kolegom i koleżankom. W projekcie organizacya schroniska turystycznego, jadłodajni, sklepu z pocztówkami, sztychami itd. Oprowadzanie po mieście weźmie na siebie młodzież akademicka. Wobec tego sekcya turystyczna uniwersytetu wileńskiego zwraca się do osób życzących zwiedzić Wilno z prośbą o wczesne zgłaszanie ofert (przynajmniej 6 tygodni przed wycieczką) do biura sekcyi turystycznej Wilno, Wielka 54. Organizatorzy wycieczek zbiorowych otrzymają wyjątkowo korzystne warunki.

(k) **Włamanie do kasy skarbowej w Niepołomicach.** W ostatniej chwili dowiadujemy się, że jacyś bandyci dokonali wczoraj wieczorem niezwykle śmiałego włamania do kasy skarbowej w Niepołomicach. Bliższych szczegółów brak na razie.

Zasądzenie paskarza. Wyrokiem warszawskiego sędziego pokoju 21 okręgu, (p. Stanisława Łopatto) właściciel 2 cukierni „Ziemiańskich", p. Karol Albrecht skazany został za systematyczne uprawianie lichwy (a mianowicie za sprzedaż szklanki kawy p. Albrecht, zamiast 75 mk., brał 200 mk., za szklankę herbaty, zamiast 50 mk. — 150 mk., za funt strucli, zamiast 800 mk. — 1200 mk.) — na 4 miesiące więzienia, na 1 milion marek grzywny i na 100 tys. mk. opłat sądowych z jednoczesnem ogłoszeniem tego wyroku w 3 czasopismach warszawskich na koszt oskarżonego i wywieszeniem treści tegoż wyroku na drzwiach obu zakładów w przeciągu dni 14. Prośbę jego o przyjęcie kilku milionów kaucyi do czasu uprawomocnienia się wyroku sąd odrzucił, nakazując natychmiastowe osadzenie go w areszcie. Wyrok ten wywarł piorunujące wrażenie na licznie zebraną publiczność, a przedewszystkiem na jego kolegów zawodowych.

—ooo—

Z ZAGRANICY

Wynagrodzenie strat wskutek niebrania udziału w strejku. Dziennik paryski „Journal industrielle" donosi z Lionu o ciekawym wyroku sądowym, który zapadł tamże. Przyczyną tego wyroku był wypadek następujący: Część robotników pracujących w fabryce firanek tiulowych odmówiła mimo wezwania organizacyi do której należała, wzięcie udziału w strejku. Organizacya zaskarżyła tych robotników o to, że przez swe stanowisko przynieśli szkody swym towarzyszom. Sąd skazał robotników wzbraniających się strejkować na zapłacenie odszkodowania organizacyi, motywując to tem, że o ile należy kto dobrowolnie do pewnej organizacyi, winien bezwzględnie poddać się postanowieniom zapadłym na walnych zgromadzeniach danej organizacyi.

Z MUZYKI

W sali Starego teatru urządził znany nauczyciel śpiewu p. Ignacy Warmut popis swoich uczniów. Licznie zebrana publiczność złożyła dowód, że ją sprawa śpiewu interesuje. Istotnie popis mógł zainteresować nietylko dla przekonania się o doskonałej metodzie p. Warmuta, ale przedewszystkiem dlatego, że wśród uczniów jego jest kilka bardzo pięknych materyałów głosowych, uprawniających do najpomyślniejszych wniosków na przyszłość. Są piękne głosy mezzo sopranowe o charakterze dramatycznym, przeważają jednak soprany liryczne o bardzo ładnej barwie. Wyjątkowo tylko zdarzają się wśród uczniów materyały nie nadające się do kształcenia, a zwłaszcza jeśli idzie o aspiracye dalsze t. j. myśl o karyerze artystycznej; w takich razach winien nauczyciel wystąpić bezwzględnie szczerze, otwarcie i powiedzieć mu prawdę.

* * *

Z własnym wieczorem pieśniarskim wystąpiła p. Ludwika Marek-Onyszkiewiczowa, równie jak p. Warmut zasłużona nauczycielka śpiewu. I tu publiczności było sporo, gdyż atrakcyą była zarówno osoba wykonawczyni jak i zajmujący program, który objął pieśni niemieckie: Wolf, Strauss, Reger, przepiękne pieśni Szymanowskiego, dalej cykl kilku drugorzędnych kompozytorów polskich, gdzie niestety było kilka rzeczy bez wartości, nadto kilka pieśni rosyjskich i francuskich. A zatem program olbrzymi; trzeba takiej znakomitej techniki wokalnej i takiej muzykalności, jaką posiada p. Onyszkiewiczowa, ażeby podołać tak trudnemu i wielkiemu programowi. Wykonanie było stylowe, jedynie chwilami raziły pewne zmącenia intonacyjne być może wynikłe ze zbytniego tremolowania głosu.

* * *

Nie po raz pierwszy na tem miejscu trzeba z uznaniem podnieść żywotną działalność Związku muzyczno-pedagogicznego, który pod kierunkiem swego prezesa Dra Józefa Reissa coraz lepiej się rozwija. Wielkie znaczenie wychowawcze mają urządzane z ramienia Związku „Popołudnia muzyczne" dla młodzieży; kieruje nimi umiejętnie i energicznie p. Fryderyka Machowa przy udziale innych nauczycielek Związku jak pp. Clossmanowej, Grabowskiej, Grodzickiej i Dunikowskiej.

Na ostatniem popołudniu członkowie Związku urządzili owacyę p. Eugenii Rosenberg z intencyi dwudziestolecia jej zasłużonej szkoły. — W imieniu Związku przemówił prof. Franciszek Konior, nadto uczenice szkoły p. Rosenberg złożyły jubilatce życzenia i podarki.

Beata Doleżalówna.

ROZMAITOŚCI

SATYRA W BOLSZEWICKIEJ ROSYI

W Rosyi sowieckiej, gdzie wszystkie swobody obywatelskie zostały zawieszone, nie istnieje też swoboda słowa. Krytyka panujących stosunków tłumiona ostrymi represyami nie mogąc sobie nigdzie znaleźć miejsca — schroniła się do cyrku i wypowiada się przez usta — klowna.

I tak np. klown wchodzi na arenę, zasiada przed nakrytym stołem i zajada z apetytem ale w milczeniu rozmaite smakołyki. Po kilku minutach publiczność zniecierpliwiona, woła do klowna: dlaczego nic nie mówisz, na co klown odpowiada:

— Ja jem, nic dziwnego więc, że nie mówię, ale wy od trzech lat nie jecie, dlaczego wy milczycie?

Publiczność oklaskami kwituje ten „numer" klowna.

—ooo—

Składki

Na fundusz prasowy „Naprzodu": Warsztatowcy z ogrzewalni w Żywcu mk 3.500.

Z sali sądowej

Kraków, 17 marca.

Skazany za łapówki

(k) Wczoraj stawali przed krakowskim sądem wojskowym Jan Szykowny, kapral, Franciszek Górka, st. żołnierz, oraz szeregowcy Józef Pawelec i Kazimierz Szulejko, wszyscy z 4 komp. 15 baonu celnego. Akt oskarżenia zarzuca wyżej wymienionym, że podczas pełnienia straży granicznej w Radony koło Sosnowca w lipcu i sierpniu 1921 przyjmowali łapówki w wysokości 400—500 mk i więcej od przemytników za ułatwienie im przejścia przez granicę. Przesłuchani podczas rozprawy świadkowie plutonowy Janowski i Marya Łakomska oraz inni zeznali obciążająco jedynie dla Pawelca, który też w końcu przyznał się do zarzuconej mu zbrodni. Przebieg rozprawy nie wykazał winy współoskarżonych. Wobec tego trybunał uznał Pawelca winnym zbrodni przestępstwa służbowego i skazał go na 4 lata ciężkiego więzienia, zaś innych oskarżonych uwolnił od winy i kary. Rozprawie przewodniczył podpułk. k. s. dr Bartik, oskarżał major ks. s. dr Cięciel, bronił kap. Jodłowski.

Przegląd gospodarczy

Giełda zbożowa w Warszawie

Warszawa, 16 marca. (PAT). Mąka żytnia franko skład kupującego 82% 15 000, pszenica 18 000, 18.100, 18.150, 18 200, 18300, żyto poznańskie franko Warszawa 10 800, pszenica poznańska 18.300, pszenica franko Warszawa 18.400 seredeia 18.100, 18.200, jęczmień 10.600, otręby żytnie 7600, otręby pszenne franko Warszawa 5600, 6600, 7000, mąka żytnia 70% franko Warszawa 16.100, 16 300.

—ooo—

Giełda krakowska z 16 marca

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Gotówka (banknoty)		Czeki, przekazy waluty		
	Kupno	Sprzedaż	Kupno	Sprzedaż	Transakcya
Dolary St.-Zjed.	4000·—	4200·—	4000·—	4200·—	—·—
Franki franc.	360·—	375·—	370·—	385·—	—·—
„ szwajc.	—·—	—·—	—·—	—·—	—·—
Funty szterlin.	17.500	18 500	17.700	18.700	—·—
Marki niemiec.	15·25	16·25	15 25	16 25	15·75
Korony austr.	—·54	—·58	—·54	—·58	—·56—·55
„ czesko-sł.	72·—	75·—	73·—	76 —	74·50 74·—

Akcye bankowe.	Waluta markowa		
	ofiar.	żądano	Tranzakcya
Bank Przemysł. I—V em.	550·—	675·—	550—675
Bank Hipoteczny	850·—	900·—	
Bank Małopolski	650·—	700·—	
Ziemski Bank Kredyt.	625·—	675·—	
Powszechny Bank Kredyt.	—·—	—·—	
Akc. Bank Związk. I-VII	650·—	700·—	
Bank Ziem. Kresów Łańcut	600·—	700·—	
Akcye tow. handl. i przem.			
P. T. H. I—IV em.	650·—	700·—	670·—
„Elibor"—Ł. J. Borkowski"	—·—	—·—	
„Impex"	225·—	275·—	
„Polski Glob"	600·—	800·—	
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	300·—	350·—	
Zieleniewski I—III em. „ex"	5200·—	5500·—	
H. Cegielski, Poznań	2400·—	2500·—	2450—2160
Warsz. Parowozy I—II em.	1300·—	1500·—	
„Lemiesz"	—·—	—·—	
„Trzebinia" I—IV em.	1900·—	2100·—	2100—2000
„Pocisk"	800·—	900·—	850·—
Automotor	1050·—	1150·—	
Portland-Cem. Szczakowa	17.000·—	18.000·—	
Górka	6800·—	7200·—	7000·—
Siersza	6500·—	6800·—	
Tepege I—III	6500·—	6700·—	
„ IV	6100·—	6300·—	
Polska Nafta	2150·—	2350·—	2200—2225
Elektr. Siersza I—III em.	—·—	—·—	
Oikos	5200·—	5300·—	
Pezet	1000·—	1100·—	
Tłuszcze Trzebinia	4650·—	4850·—	
„Krakus" I—V em.	2500·—	2700·—	2600·—
Porcelana Ćmielów	—·—	—·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	3400·—	3600·—	3475 —

Telegramy giełdowe

Warszawa, (PAT). Giełda warszawska. Waluty: Dolary Stanów Zjedn. trans. 4210, 4460, sprzed. 4480, kupno 4400, kanadyjskie trans. 4010, marki niemieckie trans. 15.80. Czeki: Belgia trans. 355, 347.50, 350, Berlin trans. 1590, 1560, sprzed. 1580, kupno 1540, Kopenhaga 900, Londyn 18500, 18560, 18300, sprzed. 18400, kupno 18200, Nowy Jork trans. 4200, 4180, sprzed. 4200, kupno 4160, Paryż trans. 382, 377, 380, sprzed. 382, kupno 378, Praga trans. 78.50, 73.40, sprzed. 74, kupno 73, Szwajcarya trans. 852 i pół, sprzed. 840. kupno 836, Wiedeń trans. 56, 55, 55.50, sprzed. 56, kupno 55.

Zurych (PAT) Końcowe kursa dewiz. Berlin 1.89. Holandya 194. Nowy ork 515. Londyn 22'33. Paryż 45'99. Medyolan 25'90. Bruksela 42'50. Kopenhaga 10850. Sztokholm 13350. Chrystyania 90'50. Madryt 80. Buenos Ayres 184. Praga 9'05. Budapeszt 0'62. Zagrzeb 1'65. **Warszawa 0'13.** Wiedeń 0'06 i pół. Austr. stemplow. 0'07.

REPERTUAR

Teatr im. Jul. Słowackiego

Piątek: „Matka".
Sobota: „Dzieci ziemi" T. Rittnera.
Niedziela popoł.: „Pan obrońca" Molnara; — wieczorem: „Horsztyński".

Teatr „[illegible]

Piątek: „Topiel".
Sobota: Popołudniu „Dr. Stieglitz" — wieczorem „Topiel".

Miejski teatr: opera i operetka

Piątek: „Cavalleria Rusticana" i „Pajace".
Sobota: „Amor w śniegu".
Niedziela popołudniu: „Baron Kimmel",

Operetka w Nowościach

Piątek: „Krowoderskie zuchy".
Sobota: „Biały Mazur".

Wykłady w Związku literatów
(Dom artystów, plac św. Ducha)
Początek o godz. 8 wieczór.

Niedziela 19 bm.: prof. dr. Adolf Klęsk: „Na pograniczu rozumu i obłędu".

Kollegium wykładów naukowych (Rynek gł. Linia A—B. L. 39)

Początek o godz. 7 wieczór.

Piątek: ks. prof. Fel. Hortyński: „Dwupierwiastkowość materyi".
Sobota: Wieczór poezyi (Tuwim — Lechoń — Wierzyński) recytacya Kaz. Skalskiej z Bagateli i Dra Ernesta Adera.

TEATR MA[illegible] DLA MŁODZIEŻY
przy placu Matejki 5.
Od 14—17 marca: „Szklana góra".

Kabaret w „Odrodzeniu" (ul. Sławkowska 30) Zupełnie nowy program. Występ pierwszorzędnych sił kabaretowych. — Początek o godzinie 11 i pół wieczór.

Stowarzyszenia i zgromadzenia

Wydział Rady robotniczej odbędzie posiedzenie w sobotę 18 bm. o godz. 7 wieczór w sekretaryacie Rady robotniczej.

Wydział krakowskiej Rady zawodowej odbędzie posiedzenie we wtorek 21 marca br. o godz. 7 ej wieczór.

Związek asesorów sądu przemysłowego w Krakowie zaprasza wszystkich asesorów i ich zastępców na wspólne zebranie, połączone z odczytem prawniczym, które odbędzie się w poniedziałek 20 marca w lokalu Związku Stow rob., ul. Dunajewskiego 5, II. Początek o godz. 7-mej wieczorem. **Fr. Kubanek,** przew.

Rada Związków zawodowych urządza w sobotę dnia 18 bm. o godz. 9 wieczór zabawę z tańcami „Józefówkę".

Posiedzenie okręgowej komisyi Związków zawodowych odbędzie się 20 bm. o godzinie 6 wieczór w sali Związku stowarzyszeń robotniczych, ulica Dunajewskiego 5, na które zaprasza się wszystkich członków komisyi. Ze względu na ważność obrad uprasza się o liczne przybycie.

W Cezar, przewodniczący.

Ruch kolejarski

Dnia 12 marca odbył się w Krakowie okręgowy zjazd nadzorców drogowych, mostowych i biuralistów działu drogowego z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego zjazdu tychże,
2) sprawozdanie z czynności ostatnio wybranej sekcyi fachowej,
3) reorganizacya okręgowej sekcyi fachowej i omówienie tworzenia miejscowych sekcyj fachowych przy Zarządach Kół,
4) Wnioski.

Na powyższy zjazd przybyło 58 kolegów z okręgu krakowskiego. Ze strony Zarządu Okręgowego ZZK był obecny na zjeździe sekret. Bator, ze strony Zarządu Głównego ZZK Packan. Zjazd zagaił przewodniczący okręgowej sekcyi fachowej kol. Stańczak z Rzeszowa, który zarazem przewodniczył zjazdowi do chwili wybrania nowego zarządu, sekretarzował zaś kol. Lityński. Od chwili wyboru nowej sekcyi przewodniczył nowo-wybrany przewodniczący sekcyi kol. Burdzel w zastępstwie kol. Kałamarz, sekretarzował kol. Kawala Ryszard. Po przyjęciu do wiadomości protokołu z ostatniego zjazdu do punktu drugiego porządku dziennego zdawał sprawozdanie z dotychczasowej działalności kol. Burdziel. Punkt trzeci porządku dziennego referował sekretarz Zarządu Okręgowego kol. Bator, do punktu czwartego przemawiał kol. Packan, referując rządowy projekt pragmatyki służbowej. Po wyczerpującej dyskusyi, jaka się odbyła do każdego punktu z porządku dziennego, zebrani uchwalili następującą rezolucyę:

Nadzorcy drogowi, mostowi i biuraliści działu drogowego okręgu krakowskiego zebrani w dniu 12 marca 1922 w Krakowie

a) apelują do ogółu kolegów nadzorców drogowych, mostowych i biuralistów działu drogowego, aby łączyli się w sekcyach fachowych nadzorców dróg, mostowych i biuralistów tegoż działu. Związku Zawodowego pracowników kolejowych Rzeczypospolitej polskiej;

b) uchwalają opodatkowanie się w kwocie 30 marek miesięcznie na cele wyłącznie okręgowej sekcyi fachowej z tem, że w razie potrzeby Zarząd tejże może podnieść do 50 marek;

c) domagają się od rządu załatwienia postulatów ekonomicznych przedłożonych przez Związek Zawodowy pracowników kolejowych i Centralną Komisyę porozumiewczą Zw. Zaw. prac. państwowych;

d) wzywają kolegów nadzorców drogowych, mostowych i buralistów działu drogowego innych dyrekcyj kolejowych do organizowania się w szeregach Związku Zawodowego prac. kol. w ramach sekcyj fachowych tegoż działu do obrony słusznych postulatów.

f) po odbyciu obszernej dyskusyi nad rządowym projektem pragmatyki służbowej oświadczają się w zasadzie za projektem pragmatyki służbowej o charakterze publiczno-prawnym, obejmującym całość pracowników kolejowych, po przeprowadzeniu jednego roku jako pracy próbnej, zaś dla pracowników akordowych, sezonowych i kontraktowych pragmatyki o charakterze prywatno-prawnym jako regulaminu pracy;

g) zebrani wzywają Wydział Wykonawczy ZZK, aby dopilnował wszystkich poprawek do pragmatyki służbowej, poczynionych przez zjazdy wszystkich działów służbowych. — Dalej oświadczają, że gotowi są bronić pragmatyki służbowej wszystkimi rozporządzalnymi środkami;

h) zebrani odpierają zarzut inżynierów s. u. k. Tarnów, jakoby nadzorcy drogowi chcieli powyrzucać inżynierów, że był to wniosek jednego z PZK, aby zaprowadzić system niemiecki, to jest aby nadzorca drogowy był zależny od dyrekcyi, a nie od sekcyi utrz. kol.

Po uchwaleniu rezolucyi i wyczerpaniu porządku dziennego, przewodniczący wezwał zebranych do usilnej pracy organizacyjnej, jak również aby wszelkie wnioski w sprawach kolegów przesyłano za pośrednictwem Koła miejscowego ZZK do Zarządu Okręgowego ZZK w Krakowie, ulica Bosacka L. 11, II. piętro (dla Okręgowej Sekcyi nadzorców drogowych, mostowych i biuralistów), ogólne wnioski również przesyłać pod wskazanym adresem.

—ooo—

CENY OGŁOSZEŃ: PRZED TEKSTEM 180 MK. — KRONIKA 90 MK. — NADESŁANE 75 MK. — ZWYKŁE 30 MK. ZA WIERSZ.

Młodzieniec (lat 16) z ukończoną 4-tą klasą gimnazyalną, z półroczną praktyką biurową (w dziale buchalteryi), władający językiem polskim i niemieckim **zmieni posadę.** Łaskawe zgłoszenia pod „Posada" do Drukarni Ludowej, Kraków, ulica Dunajewskiego L. 5.

KAŻDA Z PAŃ

może mieć przerobiony kapelusz na obecny sezon, według najnowszych fasonów. Przyjmuje również **do farbowania**

JAN KURZYDŁO

Pracownia kapeluszy, Kraków, Szewska 15

Rafinerya nafty

w Małopolsce poszukuje

zdolnych destylatorów

Oferty proszę wnosić do biura reklamy „Prasa", Karmelicka 16, pod D. S. 228

„TRADYCYA"

antykwaryat artystyczny, ul. Straszewskiego 27 poleca antyczne meble, porcelanę, obrazy itd. 296

Dnia 19 marca odbędzie się o godz. 16.30 w sali pana Andrzeja Głowny w Rynku w Krzeszowicach

Walne Zgromadzenie

Spółki spożywczej pracowników PKP w Krzeszowicach z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie
2. Sprawozdanie z działalności kasowej drugiego półrocza
3. Podwyższenie udziału do 5000 Mk
4. Wybór do Zarządu
5. Wnioski i interpelacye.

Obowiązuje się każdego członka do przybycia na to zebranie. Sprawa bardzo ważna. 315

Za Zarząd:
Wicha Baster

Czas to pieniądz!

Oszczędzisz go, powierzając przeprowadzenie reklamy fachowemu pośrednictwu

Powszechnego Biura Reklamy

„PRASA"

Kraków, ul. Karmelicka L. 16.

Telefon 20—86.

Prowadzi dział inseratowy „Naprzodu".

Jednością silni!

Nietylko lud siermiężny upodobał sobie **„Pobudkę Bełdowskiego"**, lecz również i ci pracownicy, którzy w kopalniach, fabrykach, warsztatach, rafinerjach itp. dźwigają na swych barkach rozwój i wielkość przemysłu polskiego. Dzisiaj granice naszej Ojczyzny są rozległe, więc i rozwój każdej gałęzi naszego przemysłu jest zapewniony.

Jeśli lud wiejski żywiołowo popierał **„Pobudkę Bełdowskiego"** to odzywam się do Was — a śmiało mogę powiedzieć — do wielkiego grona przyjaciół i zwolenników mego przemysłu — z tem przeświadczeniem, że polski robotnik, pracę polskiego robotnika również żywiołowo popierał będzie w całej Polsce.

W jedności jest siła — tą zatem jednością — **„Pobudka Bełdowskiego"** zdobędzie pierwszeństwo ponad wszelkimi innymi wyrobami i znajdzie się wkrótce we wszystkich kopalniach, rafinerjach, fabrykach i warsztatach całej Polski.

Żądajcie wyraźnie **„Pobudkę Bełdowskiego"**.

Mr Wład. Bełdowski
Fabryka tutek i bibułek
140 Kraków, Plac Maryacki L. 1.

Robotnicze Stowarzyszenie spożywcze „Przyszłość" w Jazowsku.

Sp. z ogr. odp. zwołuje na dzień 25 marca 1922 o godz. 2 popoł., a bez względu na ilość członków o godz. 2.30 popoł. w domu Konsumu robotniczego

III-cie

Walne Zgromadzenie

1. Odczytanie protokołu z ostatniego zgromadzenia.
2. Sprawozdanie z czynności za rok 1921.
3. Podział zysku
4. Wniosek o udzielenie Zarządowi absolutoryum
5. Podwyżka udziałów
6. Uzgodnienie statutu z Polską ustawą o spółdzieln.
7. Wybór Zarządu i Rady według nowego statutu
8. Wolne wnioski

Za Radę Nadzorczą: *Antoni Majerski*, prezes
Za Zarząd: *Stanisław Szmidt*, przewodniczący

Ważne

dla pp. Architektów, Budowniczych i Kaflarzy!

Piece kaflowe białe (narazie małego formatu, później format wielki) glazura jak Hardmutowskie do sprzedania.

Również **glazury**: biała szmelcowa pruska, niebieska czeska szmelcowa i żółta majolikowa szmelcowa zaraz do sprzedania. 226

Zastępstwo fabryki w Miechowie

Piotr Kozłowski, Kraków, Starowiślna 10

Telefon 3472. **Telefon 3472.**

Ważne dla POWRACAJĄCYCH z AMERYKI!

Kupno i sprzedaż majątków ziemskich, gospodarstw wiejskich, kamienic, sklepów, kawiarń, hoteli, zakładów przemysłowych, jakoteż poddzierżawy tychże w Poznańskiem, na Kujawach, Pomorzu i Małopolsce przeprowadza i pośredniczy bardzo korzystnie **W. LASKO w Bochni, ul. Kazimierza Wielkiego 63. — Filia:** Gniezno, Warszawska 26. pod kierownictwem **HADRYCH, GAJEK i Ska** z ogr. por. Zastępstwa we wszystkich większych miastach Wielkopolski. Informacye bezpłatnie. 274

Firma Hojtasz i Wołkowicz
Kraków, Podwale 5
poszukuje obszernego jasnego

lokalu

lub kilku mniejszych na pracownię krawiecką za wysokiem wynagrodzeniem. 314

Czeladników krawieckich

damskich i żakieciarki oraz panny do robót podręcznych i 1 lub 2 panie do praktyki przyjmie 306

DOHNAL
Długa 55.

Kilku

dobrych robotników damskich przyjmie zaraz firma Hojtasz i Wołkowicz, Kraków, Podwale 5. 309

2 dziewczęta

lub chłopców do posług przyjmie zaraz firma Hojtasz i Wołkowicz, Kraków, Podwale 5. 308

Mam różne majętności

od dwóch do tysiąca mórg oraz domy, hotele gościnne, po przystępnych cenach do sprzedania. Zgłoszenia reflektantów, naprzód piśmiennie. Biuro komisowe pośrednictwa majątków

SPÓŁKA INŻYNIERÓW

„SPIŻ" 256

J. SOSNOWSKI, S. POLAŃSKI i K. DOMASZEWICZ

Spółka z ogran. odpowiedzialnością

Kraków, ul. Wielopole 15, Telefon L. 85

Adres telegraficzny: „SPIŻ, Kraków"

Warszawa, Foksal 17. Telefon L. 263-40

BIURO INŻYNIERSKIE i PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY

Projektuje i wykonuje wszelkie roboty inżynierskie, budowlane i pomiarowe. — Żelbet, budowle wodne, mosty, koleje, budowle fabryczne i t. p.

SZCZURY I MYSZY

stały się w ostatnim czasie istną plagą, jako niebezpieczni rozsadnicy różnych zarazków epidemicznych, oraz jako szkodnicy pod względem ekonomicznym. Celem radykalnego wytępienia **szczurów i myszy** stosujcie preparat 195

„KAPS"

który okazał się jedynym skutecznym środkiem niszczącym tych szkodników. Preparat „KAPS" otrzymać można w aptekach i składach aptecznych.

Towarzystwo Kredytowo-Robotnicze w Nowym Sączu,

donosi, iż dnia 26 marca br. odbędzie się

XI Zwyczajne Walne Zgromadzenie

Członków z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2. Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności za rok 1921.
3. Sprawozdanie kasowe za rok 1921.
4. Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisyi rewizyjnej.
5. Wybór uzupełniający Rady Nadzorczej.
6. Zatwierdzenie wyboru dwóch członków Dyrekcyi i 1 zastępcy.
7. Wybór Komisyi rewizyjnej.
8. Rozdział zysku za rok 1921.
9. Zmiana statutu.
10. Wnioski i interpelacye.

Początek o godz. 10 rano — w razie zaś braku kompletu o godz. 11 bez względu na ilość członków. 279

Za Radę nadzorczą:
Karol Mikuta, Sekretarz
Jan Bogucki, Prezes.

Grzyby podhalańskie

pierwszej jakości (czapki i krajane) w większej ilości sprzedam za przystępną cenę.
Wiadomość w Biurze ogłoszeń „Prasa", Kraków, ul. Karmelicka 16.

Redaktor naczelny: Emil Haecker.
Nakładem Ludowej Spółki Wydawniczej „Naprzód" w Krakowie.
Redaktor odpowiedzialny: Maryan Jastrzębski.
Czcionkami Drukarni Ludowej w Krakowie, Dunajewskiego 5 (tel. 1310).